

ZEHİRLENEN HASTAYA YAKLAŞIMDA DEKONTAMİNASYON YÖNTEMLERİ

Duygu FEREK EMİR¹

GİRİŞ

Dekontaminasyon, toksik bileşiklerin ve radyoaktif maddelerin değişik yöntemlerle zararsız duruma getirilmesi ve/veya uzaklaştırılması işlemidir ve çeşitli yöntemlerle uygulanır. Toksikolojide tartışmalı konulardan biridir ve uygulama zamanı hakkında net bir süre tanımı yoktur.

Dekontaminasyon uygulanırken uygulayıcı kişisel koruyucu ekipman kullanılmalıdır. Hastaya uygulama esnasında nazik davranılmalıdır.(1)

Dekontaminasyon yöntemleri çeşitlidir. Bunlar harici, oftalmik, gastrointestinal dekontaminasyondur.

HARİCİ DEKONTAMİNASYON

Harici dekontaminasyonda önemli kısım kontamine maddelerin vücuttan uzaklaştırılmasıdır. Kıyafetlerde kontaminasyon söz konusu ise hastanın kıyafetleri başvuru anında çıkarılmalıdır. Vücut bol miktarda sabunlu su ile yıkanmalıdır.(2) Potasyum, magnezyum veya sodyum gibi mineraller içeren temas dekontaminasyonu için su kullanılmaz. Çünkü bunlar suyla temas ettiğinde tuşabilirler. Bunun yerine temas eden bölge, bu çok nadir görülen maruziyetlerde, vazelin veya mineral yağ (petrol esaslı yağlar) ile kaplanmalıdır.(1)

OFTALMİK DEKONTAMİNASYON

Gözler bol su veya kristaloid çözeltiler ile yıkanmalıdır. Dekontaminasyon genellikle birkaç litre su ile ve sürekli olacak şekilde yapılır.(2) İrrigasyonu ko-

¹ Uzm. Dr. Duygu FEREK EMİR, Başakşehir Çam ve Sakura Şehir Hastanesi, Acil Tıp Bölümü duyuferek@gmail.com

KAYNAKLAR

1. Meehan TJ. Approach to the Poisoned Patient. In: Walls RM, Hockberger RS, Gausche-Hill M, Bakes K, Baren JM, Erickson TB, et al., editors. *Rosen's Emergency Medicine: Concepts and Clinical Practice*. 9th ed. Philadelphia (PA): Elsevier Inc.; 2018. p. 1813–22.
2. İnce S. Eksternal Kontaminasyon ve Dekontaminasyon Teknikleri. *Nucl Med Semin*. 2017;3:211–5.
3. Greene S. General Management of Poisoned Patients. In: Tintinalli JE, Yealy DM, Mecker GO, Ma OJ, Stapczynski JS, Cline DM, et al., editors. *Tintinalli's Emergency Medicine: A Comprehensive Study Guide*. 9th ed. New York (NY): McGraw-Hill Education; 2019. p. 1187–94.
4. Hoegberg LCG, Gude A-B. Decontamination Principles: Prevention of Gastrointestinal Absorption. In: Nelson LS, Howland MA, Lewis NA, Smith SW, Goldfrank LR, Hoffman RS, editors. *Goldfrank's Toxicologic Emergencies*. 11th ed. New York: McGraw-Hill Education; 2018.
5. Juurlink DN. Activated charcoal for acute overdose : a reappraisal. *Br J Clin Pharmacol*. 2015;81(3):482–7.
6. Albertson TE, Owen KP, Sutter ME, Chan AL. Gastrointestinal decontamination in the acutely poisoned patient. *Int J Emerg Med* [Internet]. 2011;4(65):1–13. Available from: <http://www.intjem.com/content/4/1/65>
7. Höjer J, Troutman WG, Hoppu K, Erdman A, Benson BE, Mégarbane B, et al. Position paper update: Ipecac syrup for gastrointestinal decontamination. *Clin Toxicol*. 2013;51(3):134–9.
8. Krenzelok EP. Ipecac syrup-induced emesis... No evidence of benefit. *Clin Toxicol*. 2005;43(1):11–2.
9. Manoguerra AS, Cobaugh DJ. Guideline on the use of ipecac syrup in the out-of-hospital management of ingested poisons. *Clin Toxicol*. 2005;43(1):1–10.
10. Benson BE, Hoppu K, Troutman WG, Bedry R, Erdman A, Höjer J, et al. Position paper update: Gastric lavage for gastrointestinal decontamination. *Clin Toxicol*. 2013;51(3):140–6.
11. Seger D. Position paper: Single-dose activated charcoal. *Clin Toxicol*. 2005;43(2):61–87.
12. Brent J, Jaeger A, McGuigan M, Meulenbelt J, Tenenbein M, Bradberry S, et al. Position statement and practice guidelines on the use of multi-dose activated charcoal in the treatment of acute poisoning. *J Toxicol - Clin Toxicol*. 1999;37(6):731–51.
13. Thanacoody R, Caravati EM, Troutman B, Höjer J, Benson B, Hoppu K, et al. Position paper update: Whole bowel irrigation for gastrointestinal decontamination of overdose patients. *Clin Toxicol*. 2015;53(1):5–12.
14. Lo JCY, Ubaldo C, Cantrell FL. A retrospective review of whole bowel irrigation in pediatric patients. *Clin Toxicol*. 2012;50(5):414–7.
15. Proudfoot AT, Krenzelok EP, Vale JA. Position Paper on Urine Alkalinization. *J Toxicol - Clin Toxicol*. 2004;42(1):1–26.
16. Ghannoum M, Hoffman RS, Gosselin S, Nolin TD, Lavergne V, Roberts DM. Use of extracorporeal treatments in the management of poisonings. *Kidney Int* [Internet]. 2018;94(4):682–8. Available from: <https://doi.org/10.1016/j.kint.2018.03.026>